

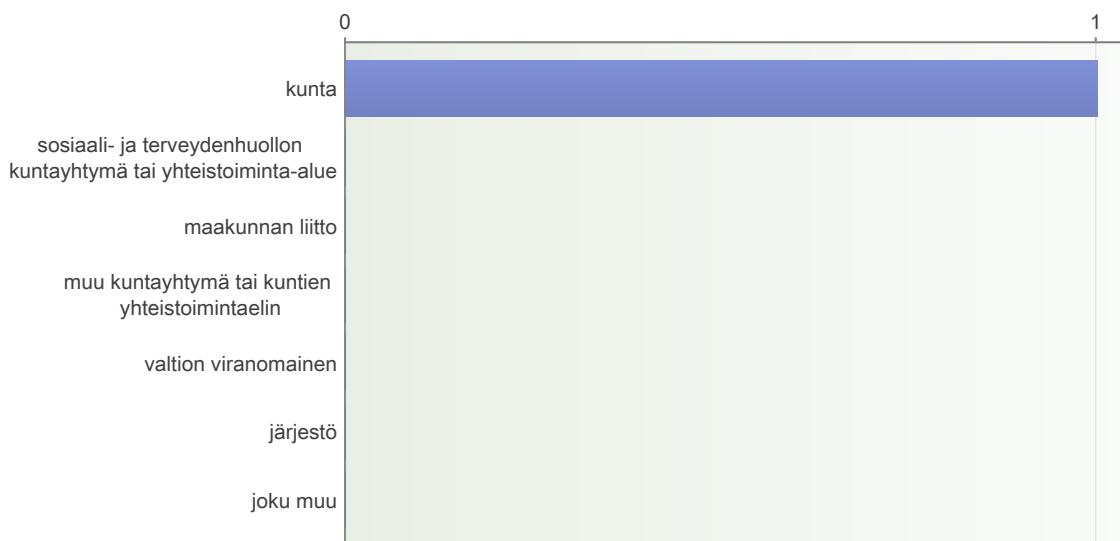
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Äänekosken kaupunki	Tuula Ruuska	aleksi.heikkila@aanekoski.fi	7.11.2016	Äänekosken kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteet ovat hyvät, mikäli ne voidaan toteuttaa käytännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityistason integraatio ja sekä kunnan ja itsehallintoalueen kumppanuus ja yhteiset toimintamallit antavat hyvät mahdollisuudet tavoitteiden toteutumiseen. Kysymysmerkiksi jää valinnanvapautta koskevan lainsäädännön puuttuminen lausuntoa annettaessa. Sen toteutustapa on oleellinen tavoitteen saavuttamisen näkökulmasta, ja se saattaa pitää sisällään integraation ja palvelujen yhdenvertaisuuden toteutumista heikentävää riskiä.

Huoli suurten keskusten ulkopuolella asuvilla asukkailla on sote-palvelujen säilyvyydessä. Toteutuuko valinnanvapaus todellakin myös ns. syrjäseuduilla, missä markkinat eivät toimi.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen alkuperäisen ajatuksen mukaan säästöjä pyrittiin saamaan perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon integraation kautta. Tämä tavoiteltu integraatio häviää. Toimintojen sirpaloituminen aiheuttaa käyttäjien eriarvoistamisen. Myös vastuu seurannasta hämärtyy, koska yhteismitallisia laadun ja vaikuttavuuden mittareita ei ole käytettävissä. Säästöt ovat toteutettavissa ainoastaan niin että kuntoutus huomioidaan kattavasti palveluiden tuottamisessa.

Eniten palveluja käyttävien osuus väestöstä on 10-15 %. Erityisesti tämän ryhmän palveluiden käytössä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen integraatio on varmistettava.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

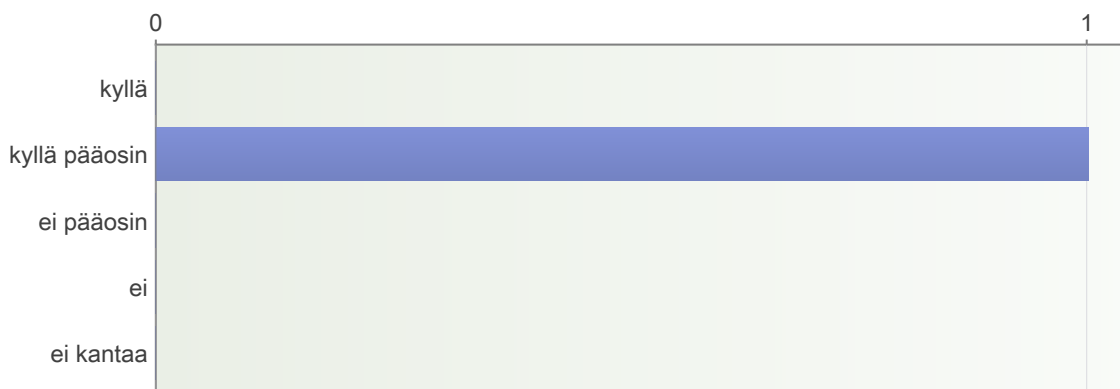
Vastaajien määrä: 1

- Paikallisten demokraattisten vaikutusmahdollisuuksien voidaan arvioida heikkenevän. Vahvan valtion ohjauksen voidaan myös arvioida heikentävän demokratian toteutumista, mutta toisaalta edistävän alueellista tasavertaista palvelujen saatavuutta ja kaventavan hyvinvointieroja.

Kansalaisvaikuttamisen ja asiakaslähtöisen vaikuttamisen kehittäminen on oleellinen demokratian toteutumisen edellytys. Näiden toteutumiseksi tarvitaan uusia keinoja ja malleja ja kanavia, joilla asukas ja/tai asiakas tulee kuulluksi. Digitalisaatio mahdollistaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja tiedonkulkua, ja sitä kautta edistää myös vaikutusmahdollisuuksia.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

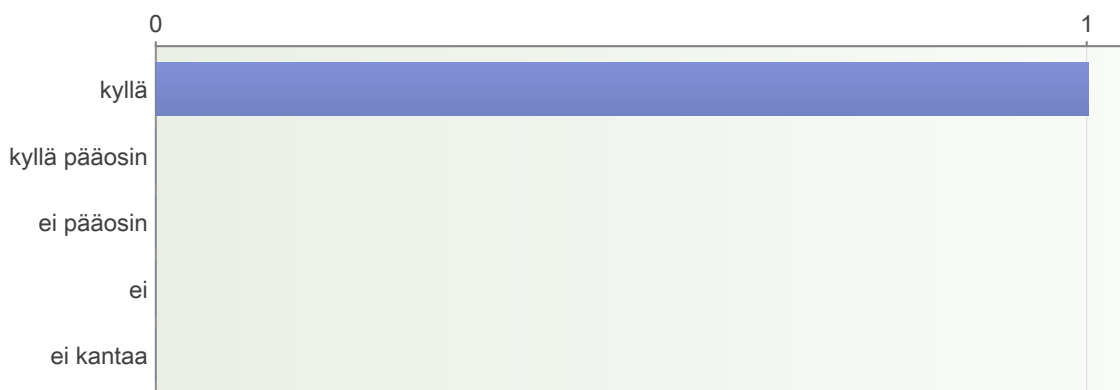
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

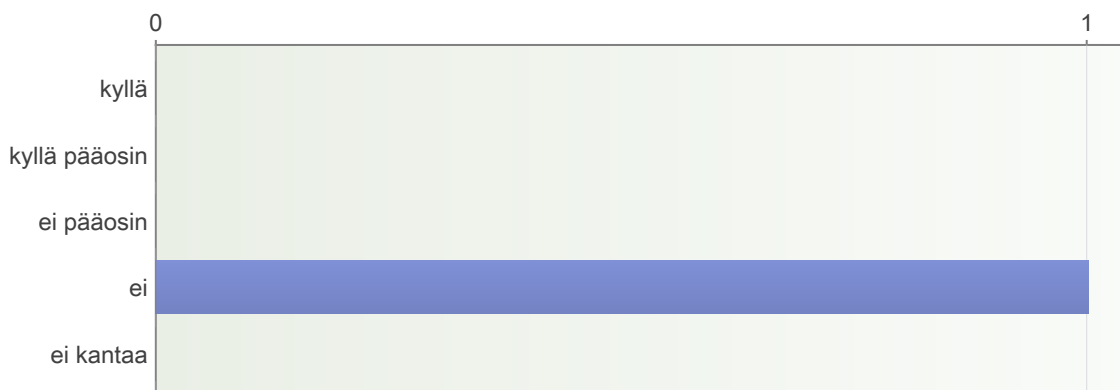
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

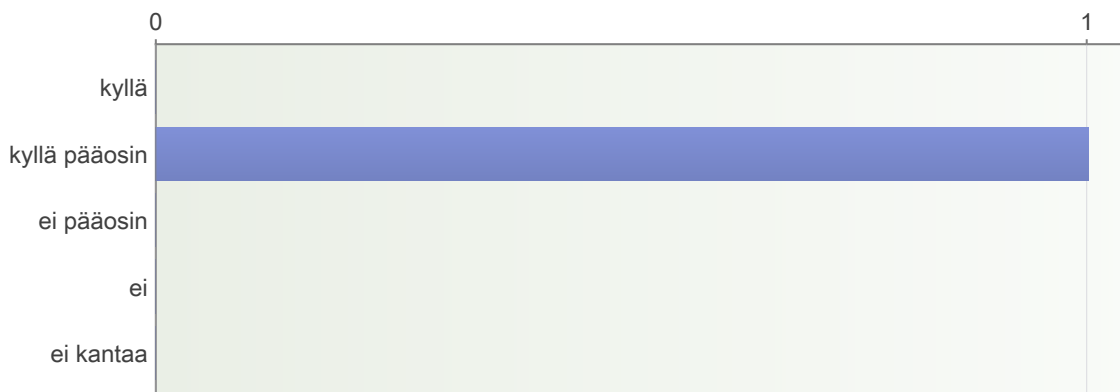
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys 4:

Ehdotetun luonnoksen maakuntalaiksi on tarkoitus luoda edellytykset perustuslaissa turvatulle itsehallinnolle kuntia suuremmilla hallintoalueilla (perustuslaki 121 § 4 mom).

Maakunnan toimiala on lakiluonnoksessa tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä. Lakiluonnoksen mukaan kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisääteisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan.

Rajaus on kankea, eikä mahdollista kuntien ja maakunnan päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaa tarkoituksenmukaista tehtävien hoitoa.

Luonnoksesta puuttuvat kokonaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puuttuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoidut kassavirat sekä selvitykset niiden markkinavaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista.

Maakuntalakiluonnoksen 6 § 2 momentin 3 kohdan säännös, jonka mukaan tehtäviä voidaan siirtää kunnilta maakunnille vain kaikkien kuntien niin sopiessa on liian tiukka. Sopimismahdollisuus pitää olla myös yksittäisillä kunnilla ja kuntaryhmillä. Esimerkkinä koulun psykososiaaliset palvelut (koulupsykologit ja -kuraattorit).

Maakuntien palvelukeskuksien perustaminen tulisi olla maakunnan toimivallan alla, jolloin itsehallinnon periaate toteutuisi paremmin. Tällöin myös palvelukeskuksien sijainti- ja järjestämiskysymykset tulisi ratkaista maakuntien omilla päätöksillä. Valtio voisi ohjata palvelukeskuksien yhtenäisiä ohjelma-, rajapinta- ja toimintataparatkaisuja yms. Hajautettu maakunnallinen malli tulisi olla kaikissa tukipalveluissa (toimitilat, talous, henkilöstö, ICT).

Kysymys 5:

Erityislainsäädännössä tulisi määrittää maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken.

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien jako maakuntien ja kuntien välillä on lakiluonnoksessa epäselvä. Tehtävät tulisi rajat tarkasti ja niihin tulisi sisällyttää selkeämpi kannustavuusosa kuntien kannalta.

2. Ympäristöterveydenhuolto

Lakiluonnos tältä osalta on kuntien kannalta hyvä.

3. Työllisyys- ja elinkeinoasiat

Esityksessä työllisyys ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion TE - hallinnolta maakunnalle. Työllisyysasioissa sekä järjestämis- että tuottamisvastuu tulisi olla yksissä käsissä - joko kokonaan kunnilla tai kokonaan maakunnilla. Se, joka päättää asioista myös vastaa kustannuksista. Tämä periaate ei toteudu lakiluonnoksessa. Sinänsä on hyvä, että järjestämisvastuu siirtyy valtiolta maakunnalle, mutta myös tuottamisvastuun (tai ainakin työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen) pitäisi siirtyä kunnilta maakunnille. Suurimmat ongelmat nykyjärjestelmän toimimattomuudelle aiheutuvat juuri tästä ongelmasta. Tässä asiassa lakiluonnoksen mukaan ei periaatteessa muuttuisi mikään.

Alueelliset yrityspalvelutehtävät tulee siirtää TE-keskuksilta maakunnille, mutta kuntien omat yrityspalvelujen tehtävät tulee ehdottomasti säilyttää kunnilla, mikä on erittäin tärkeää kuntien elinvoimaisuuden kannalta. Tästä tulisi olla selkeä linjaus lainsäädännössä.

4. Aluekehittäminen

Aluekehittämisviranomaisten tehtävien siirto maakunnalle on tarkoituksenmukaista. Nykyiset liittojen aluekehitysviranomaistehtävät sekä pääosa ELY -keskusten tehtävistä kootaan yhteen maakunnalliseen organisaatioon.

Samalla kootaan yhteen keskeiset kansalliset ja EU - kehittämisvarat. Rahoitettavien hankkeiden tulee perustua maakunnan strategiaan valintoihin ja sen mukaisesti toteuttavaan kuntien ja muiden kumppaneiden kanssa valmisteltuun maakuntaohjelmaan. Perustelutekstiin tulee lisätä kunnat keskeisinä aluekehittämisen toimijoina.

5. Maakuntien ja kuntien yleiskaavan suhde

Maakuntakaavoituksen siirtymisestä maakunnan liitoilta maakunnille on perusteltua. Maakuntakaavoituksen tulisi jatkossa keskittyä selvemmin ja strategisemmin koko maakunnan aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin. Kuntien ja kaupunkiseutujen onnistuminen elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa.

6. Liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot ja alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö

Valtakunnallisen tieverkon toimivuuden kannalta on olennaista, että se suunnitellaan, rakennetaan ja kunnossapidetään yhtenäisten periaatteiden pohjalta. Tämä tulee varmistaa organisaatoratkaisussa.

7. Maatalouden ja maaseudun kehittäminen

Ei huomautettavaa.

8. Pelastustoimi

Maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen palvelujen näkökulmasta pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen olisi parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä.

Maakuntatasoisella pelastustoimella on vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä oman alueen häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta sekä harjoittelusta. Tätä on pystyttävä hyödyntämään riittävästi kuntien varautumisessa myös maakuntauudistuksen jälkeen. Jotta pelastustoimella on tosiasiallinen mahdollisuus varautumisen tukeen ja yhteensovittamiseen sekä maakunnan yhteisessä varautumisessa että kunnissa, tulee pelastustoimi asemoida maakuntaan siten, että riittävä toimialaosaaminen on sijoitettu palveluja järjestävälle tasolle.

9. Vesitalous, vesihuollon edistäminen ja suunnittelu

Vesihuolto on osa kuntien vastuulla olevan rakennetun ympäristön palvelukokonaisuutta ja vesihuollon

järjestämisvastuu tulee olla jatkossakin

kunnalla. Vesihuollon suunnittelutehtävää ei tule antaa maakunnille. Kyse ei ole tehtävän siirrosta, vesihuollon suunnittelu ei ole nykyisin ELY -keskuksen tehtävä. Vesilain valvontatehtävät soveltuvat parhaiten maakuntien vastuulle osana vesiasioiden kokonaisuutta.

Kysymys 6:

Lakiluonnos vastaa voimassa olevan kuntalain sääntelyä.

Kysymys 7:

Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta eivät sovi itsehallinnollisen maakunnan toimintaan. Mainitut säännökset on poistettava lakiesityksestä. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakunnan palvelulaitos olisi itsenäinen oikeushenkilö, jolla olisi vastuullaan palveluiden tuottaminen, eikä se olisi maakuntavaltuuston ohjauksessa juuri muuten kuin tavoitteiden asettamisen ja jäsenten valinnan suhteen. Tällainen järjestely luo vakavia ongelmia toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle.

Lakiluonnoksen 60 §:n mukaan maakunnan palvelulaitoksen sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaisi joka tapauksessa maakunta.

Kunnissa saatujen kokemusten mukaan tilaajan ja tuottajan näin pitkälle menevä erottaminen aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa yhtäältä hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviseen toimintaan.

Esitetty malli on ongelmallinen myös demokratian toteutumisen näkökulmasta.

Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia.

Sinänsä tärkeä päämäärä palvelutuotannon talouden ja kustannusrakenteen läpinäkyvyydestä voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten esittämistä niin, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

Kysymys 8:

Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja.

Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

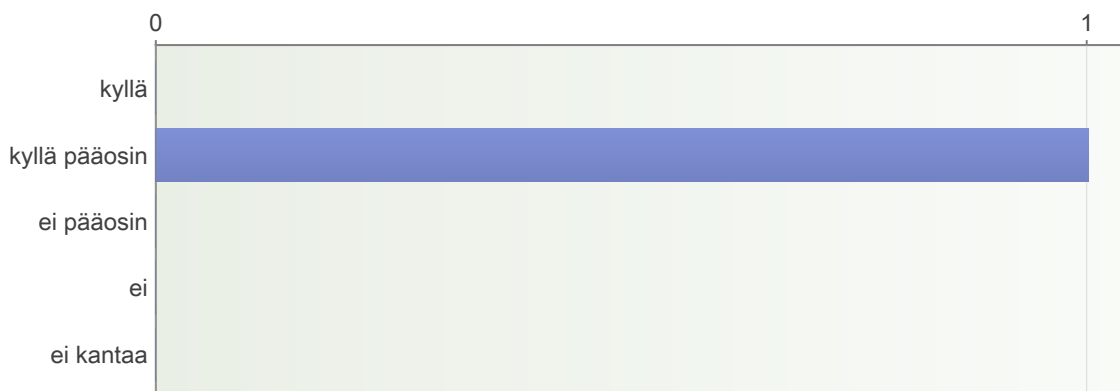
Maakuntien verotusoikeus mahdollistaisi paremmin tulosvastuullisen toiminnan ja itsehallinnon toteutumisen.

Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista:

Palvelulaitoksen ja maakuntakonsernin tilikauden määrittelyyn on jäänyt tekninen virhe. Maakunta perustaa palvelulaitoksen, joka on oma juridinen oikeushenkilönsä. Kokonaisuus muodostaa maakuntakonsernin. Palvelulaitoksen yhdistäminen maakuntakeskuksen tilinpäätökseen on mahdoton yhtälö. Onko lakiin jäänyt lipsahdus, kun palvelulaitoksen tilikausi on kalenterivuosi, mutta tilinpäätös valmistuu toukokuussa. Maakuntakonsernin tilikausi on kalenterivuosi, mutta tilinpäätös valmistuu maaliskuussa (62§, myös korjatussa on sama teksti), tulisi olla maaliskuun loppuun mennessä.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

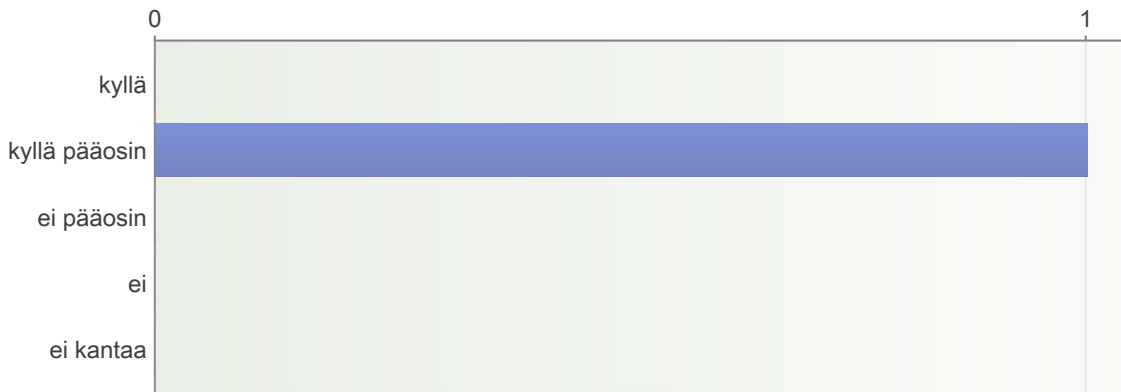
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

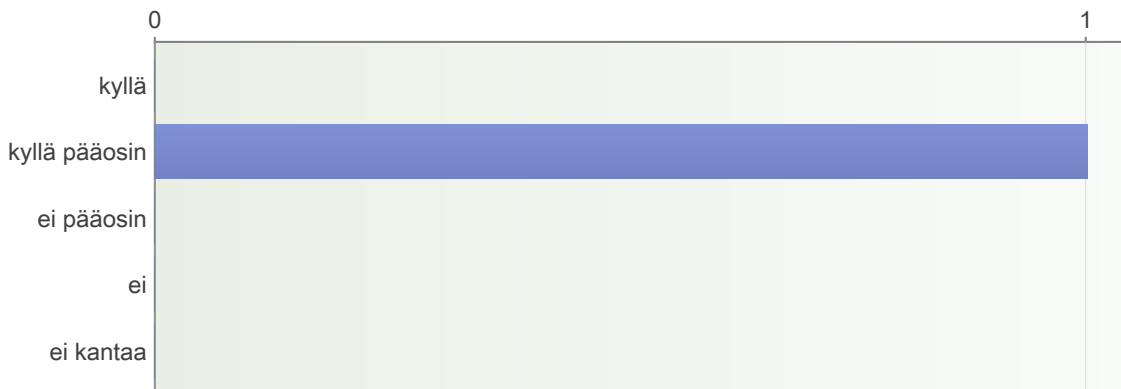
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

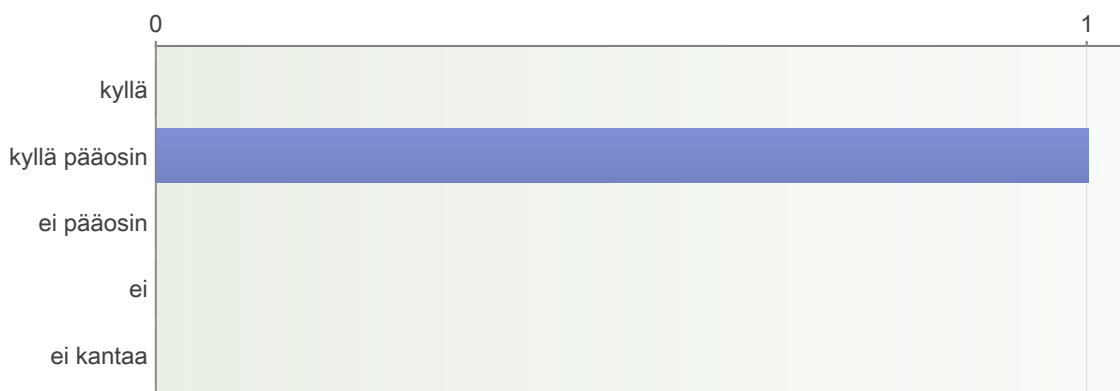
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

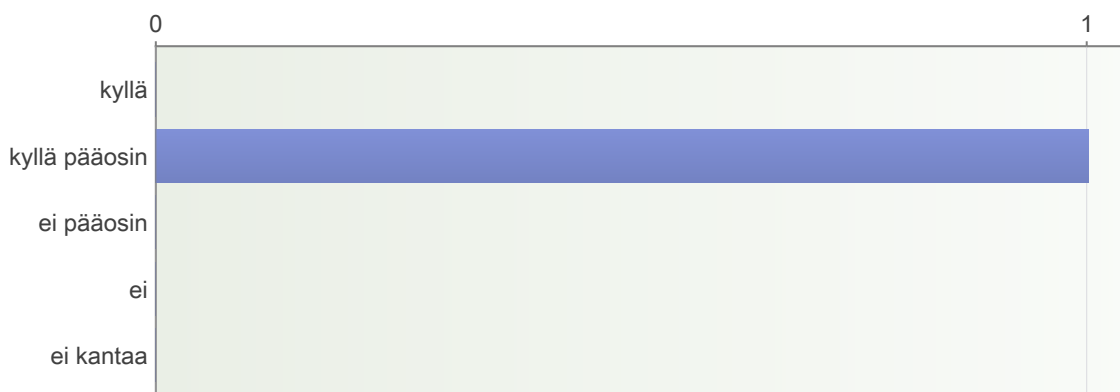
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

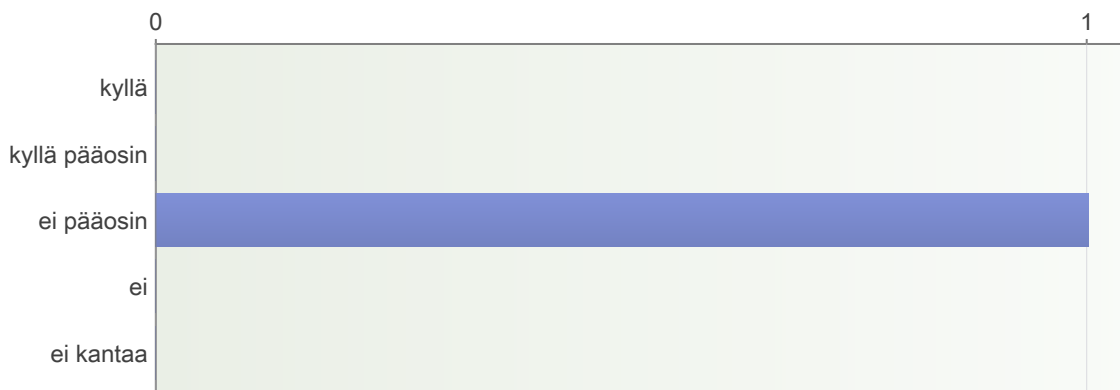
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys 10:

Harvoin tarvittavia erityistason palveluja keskittämällä ja mm. erityissairaanhoidon yksiköiden työnjakoa kehittämällä voidaan saavuttaa kustannussäästöjä. Oikeilla keskittämiskäytännöillä saavutetut kustannussäästöt osaltaan turvaavat sitä, että painopistettä voidaan siirtää laadukkaisiin ja vaikuttaviin perustason palveluihin lähipalveluna.

Kysymys 11:

Maakuntien tulee voida sopia yhteistyösopimuksen sisällöstä. Valtion toimivallan tulee rajoittua yleisten periaatteiden toteutumiseen.

Kysymys 12:

Integraation toteutumista koskevia velvoitteita on usealla taholla, mutta epäselvyyttä jää kunkin tahon rooliin integraation toteutumisen ja vastuunjaon osalta.

Järjestäjäorganisaation, maakunnan palvelulaitoksen ja palveluntuottajien välistä työnjakoa tulee täsmentää, samoin asiakkaan palveluohjauksen ja lähetekäytäntöjen prosesseja. Erityisen tärkeätä tämä on valinnanvapauden ja monituottajamallin toteutuessa, jotta asiakkaan palveluketjuista ei muodostuisi hallitsemattomia ja kustannuksia kerryttäviä prosesseja. Maakunnan palvelustrategian onnistuminen osaltaan turvaa integraation toteutumista, ja asiakastietojärjestelmien ja tiedon kulun onnistunut toteutuminen on integraation välttämätön edellytys.

Kysymys 13:

Valtion ohjaus on tarpeellista kansalaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Ohjauksen tulee kuitenkin olla riittävän väljää siten, että toteutustavassa voidaan huomioida maakunnan erityispiirteet ja paikallisen innovaation edistäminen.

Kysymys 14:

Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen on välttämätöntä, mikäli tavoitteena on monituottajamalli, valinnanvapaus ja yhtiöittäminen. Maakunnan palvelulaitoksen rooliin sisältyy osittain sekä järjestämis- että tuottamistehtäviä, mikä saattaa aiheuttaa epäselvyyttä. Puhdas järjestäjäorganisaatio isolle väestöpohjalle on sote- palvelujärjestelmässä uusi asia, josta ei ole kokemusta, joten järjestämisaamien turvaaminen on oleellinen onnistumisen edellytys. Ongelmaksi voi muodostua viranomaistehtävien kuuluminen sekä järjestäjälle että palvelulaitokselle.

Tilaajan ja tuottajan erottaminen tulee olla mahdollista siten, että johtamis- ja vastuusuhteet ovat selkeät.

Kysymys 15:

Yhtiöittämisen aikataulu on liian nopea. Toimintakulttuurin muutos julkisorganisaatiosta yhtiömuotoon tapahtuu todellisuudessa hitaasti, ja vaatii runsaasti resursseja, mikä muun ison muutoksen yhteydessä aiheuttaa kitkaa koko sote-palvelujärjestelmän toimivuuteen.

Yhtiöiden hallinnointi tuo järjestelmään rinnakkaisia hallintorakenteita, ja markkinoilla toimimisesta ja kilpailutuksista syntyy uusia toimintoja, jotka saattavat johtaa resurssien epätarkoituksenmukaiseen käyttöön.

Lisäksi tulisi huomioida ja turvata maakunnan omissa yhtiöissä riittävä ja laadukas liiketalouden osaaminen.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

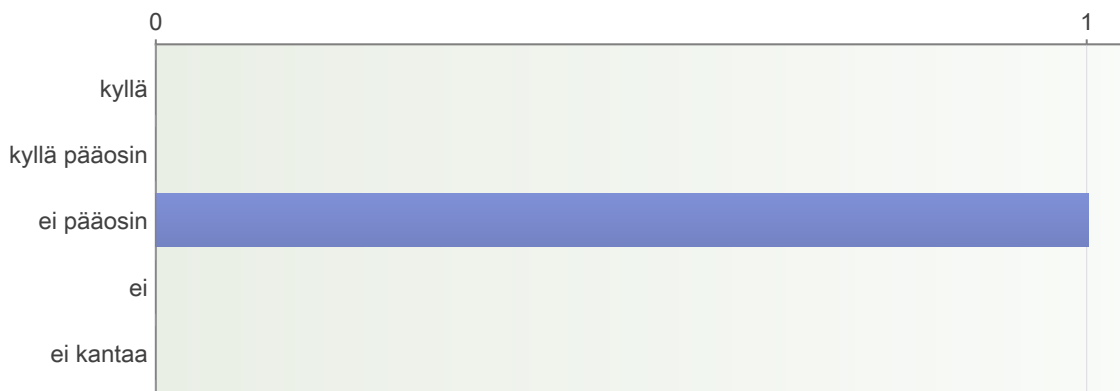
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

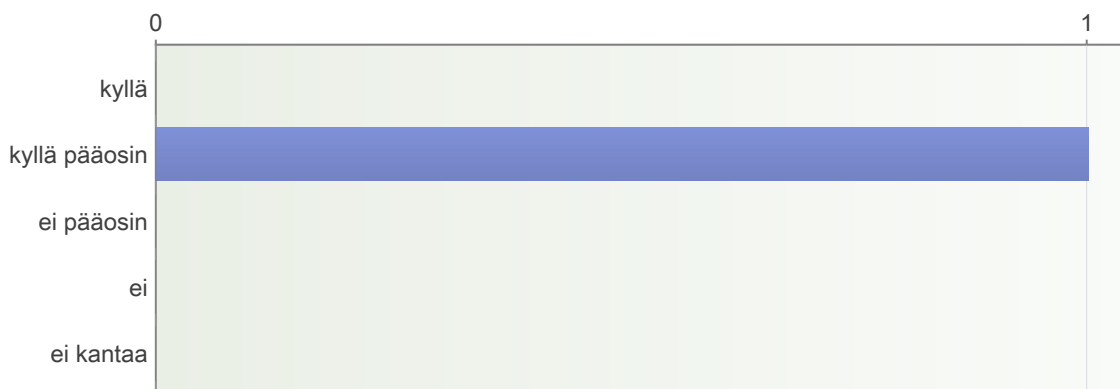
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyä henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

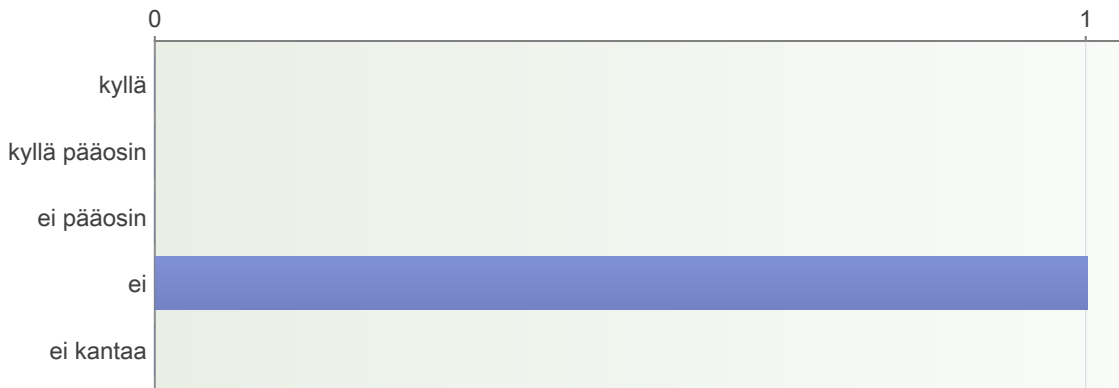
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien kannalta irtaimistosta tulisi saada käypä korvaus. Kunnat ovat rahoittaneet irtaimisto-ostonsa velkarahalla, ja esitetystä lakiluonnoksesta velat jäisivät kuntien kontolle, mutta ostettu irtaimisto luovutettaisiin ilmaiseksi maakunnalle.

Kuntien ei tule olla jatkossa kiinteistöjen vuokranantajia vaan kiinteistöt tulisi siirtää tasearvolla tai käyvällä arvolla maakunnan vastuulle.

Vuokrasopimuksien läpikäynti ja yhtenäistäminen tulee olemaan varsin laaja tehtävä. Kunnissa on eri tyyppisiä, jopa 50 vuoden vuokrasopimuksilla vuokrattuja toimitiloja. Lakiluonnoksessa on määritetty varsin tarkasti sosiaali- ja terveystoimen tilakysymykset, mutta entäpä muiden maakunnalle siirtyvien tehtävien tilat – erityisesti pelastustoimen vuokratilat?

Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen.

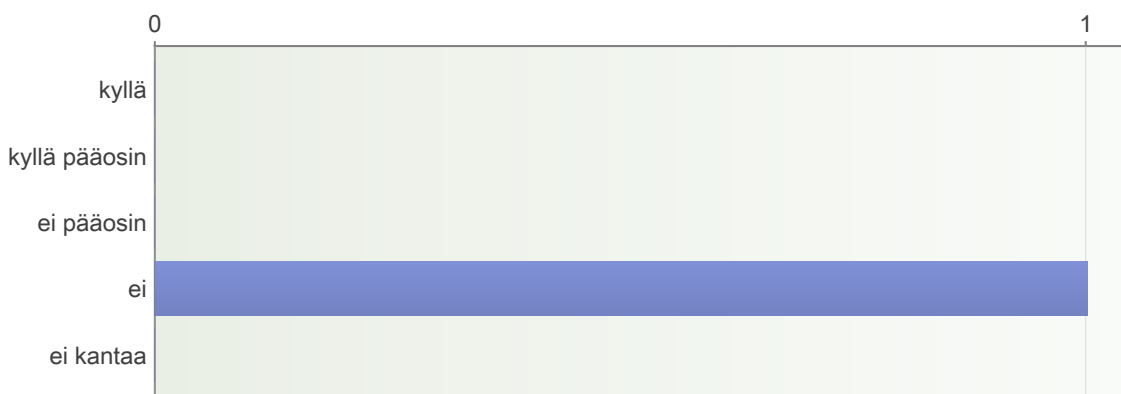
Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on

varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa.

Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle. Yhtenä vaihtoehtona pitäisi harkita myös kuntiin jäävien käyttämättömien kiinteistöjen tasearvojen alaskirjausta ilman tulosvaikutusta.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

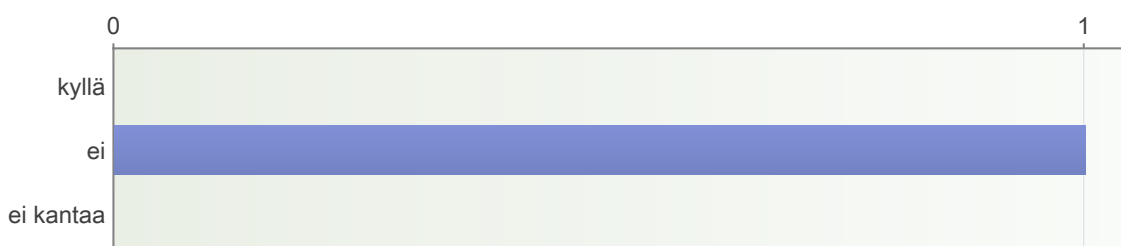
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaaajien määrä: 1

- Kysymys 19:

Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava kunnille täysimääräisesti.

Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan.

Kun väliaikaisen valmisteluelimen tehtävänä lain perustelujen mukaan on mm. valmistella ehdotus itsehallintoalueen hallintosäännöksi, johtamisjärjestelmäksi sekä tuotanto- ja yhteistyörakenteiksi, ja kun n. 90 % itsehallintoalueen henkilöstöstä on sote-henkilöstöä, tulee valmistelussa turvata riittävä kuntien sote-asiantuntijuus.

Lakiehdotuksessa on mainittu erityishuoltopiirien edustus, mikä edustaa murto-osaa sote-palveluista, mutta edellytystä sote-palvelujen tuntemuksesta ei ole kirjattu, mikä puute tulisi korjata.

Kysymys 20:

Henkilöstön siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhtenäisin perustein.

Henkilöstön siirtyminen liikkeenluovutuksen periaatteilla on tarkoituksenmukaista. Tuleva yhtiöittämisvelvoite ja valinnanvapaus saattavat kuitenkin oleellisesti vaikuttaa henkilöstön asemaan, mikä siirtymävaiheessa aiheuttaa epävarmuutta ja voi johtaa ennakoivaan osaamisen siirtymään yksityissektorille jo ennen sote-uudistuksen voimaantuloa.

Kysymys 23:

Veronkorotusten rajoittaminen esitetyllä tavalla saattaa johtaa kaikkien kuntien lainanhoitokulujen kasvuun, joten se ei ole järkevää.

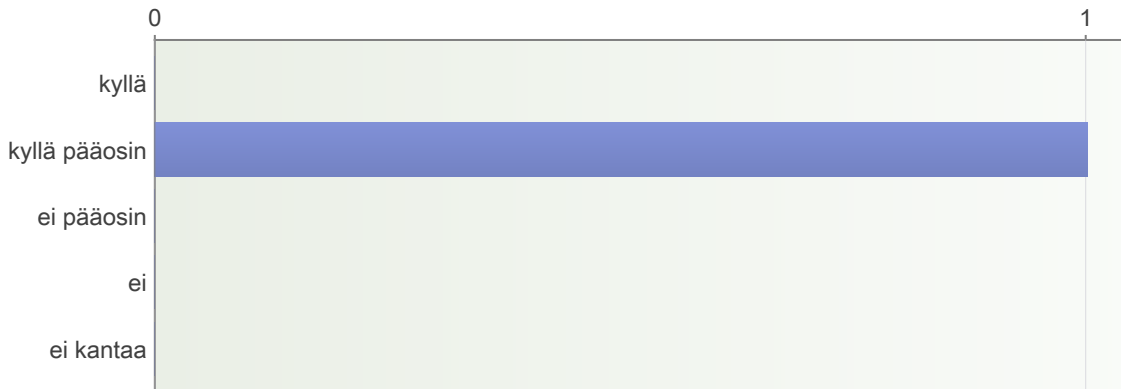
Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatun kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Kaikenlainen kunnan verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee luottoluokittajien jatkuvasti myös luottoluokittajien arvioista.

Kysymys 24:

Siirtymäajan tulisi olla huomattavasti pitempi niin että kilpailu yksityisten yhtiöiden kanssa olisi realistisesti mahdollista. Julkishallinnon toimijoiden liiketalousosaaminen on tällä hetkellä olematonta, mutta lakiluonnoksen mukaan osaamista tarvittaisiin välittömästi.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

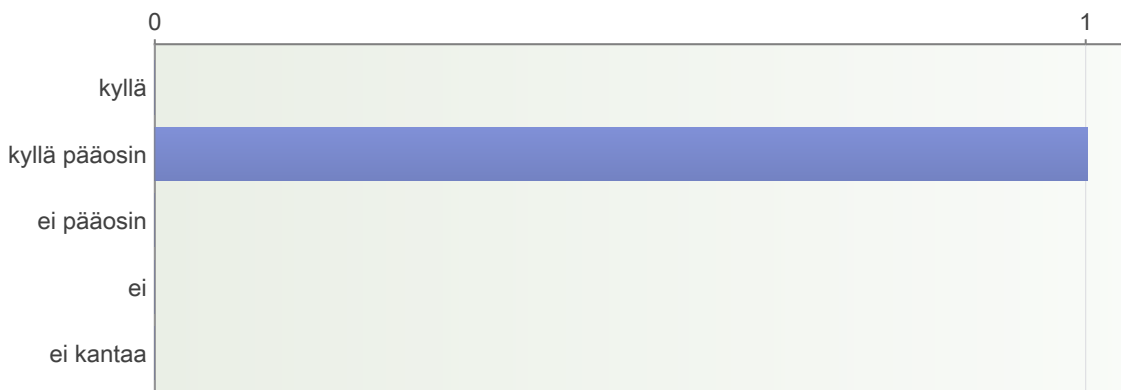
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

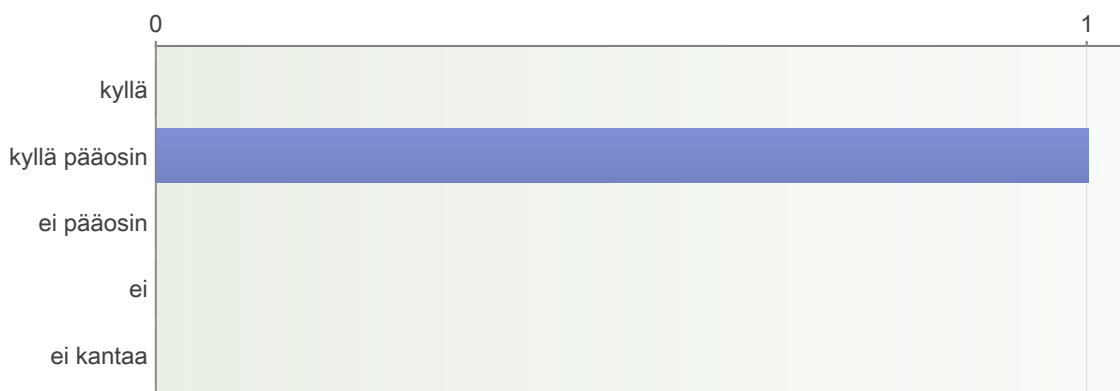
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

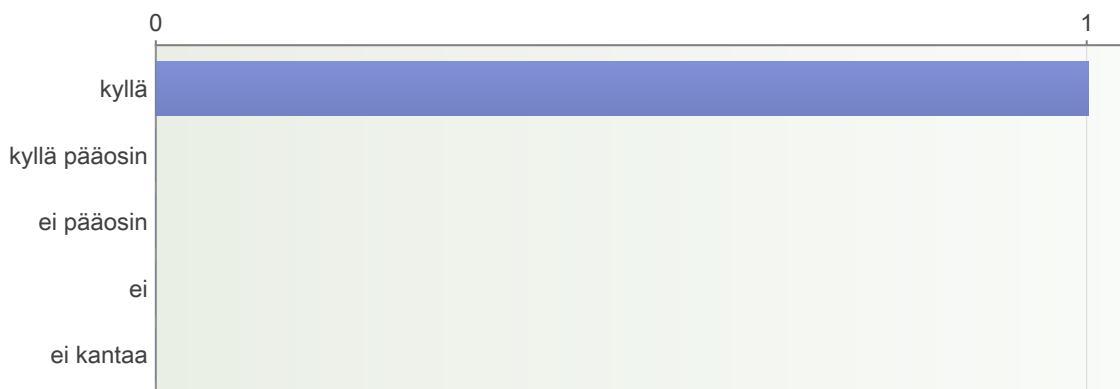
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys 26:

Jatkossa verotusoikeuden saaminen maakunnille olisi mietittävä, jotta voitaisiin puhua todellisesta itsehallinnosta.

Kysymys 27:

Valtio rahoittajana voi turvata maakuntien toiminnan. Tämä ei saa aiheuttaa sitä, että maakuntien mahdollinen alijäämäisyys rahoitetaan kuntien valtionosuuksia pienentämällä. Maakuntien kustannusten kasvun rajoittaminen lailla on kuntien näkökulmasta ehdoton.

Kysymys 28:

Itsehallintoalueiden väestö- ja ikärakenteet, sairastavuus, työttömyys ym. ovat keskenään hyvin erilaiset. Ko. tarvetekijöillä on tutkitusti merkittävä vaikutus sote-palvelutarpeeseen ja kustannuksiin. Terveystarpeiden edistämisen ja ennaltaehkäisevän työn kannusteiden tulee sisältyä sekä kunnan että sote-alueen rahoituksen kriteereihin.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

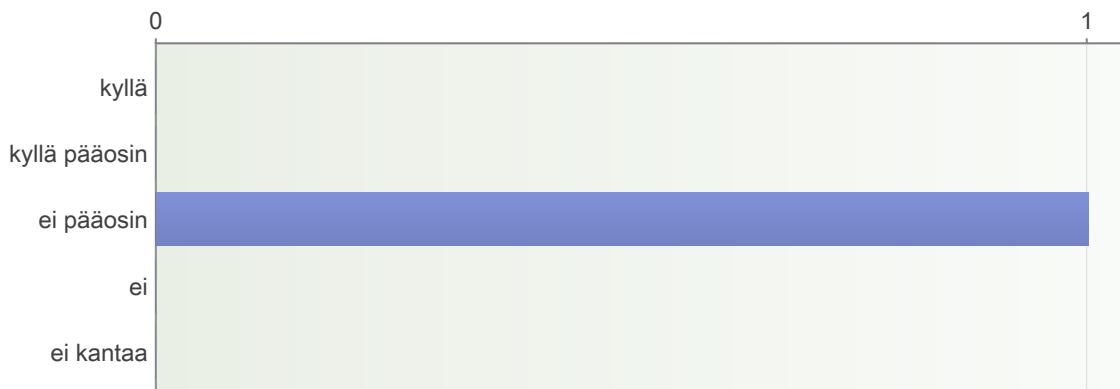
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

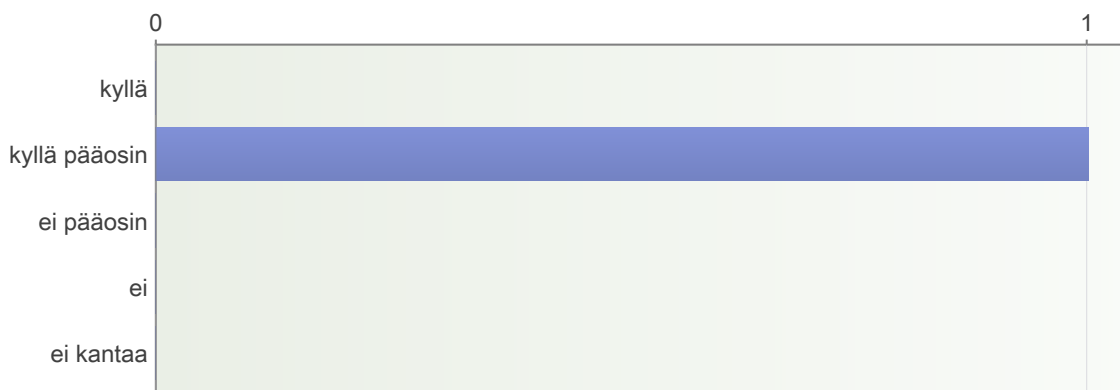
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys 33:

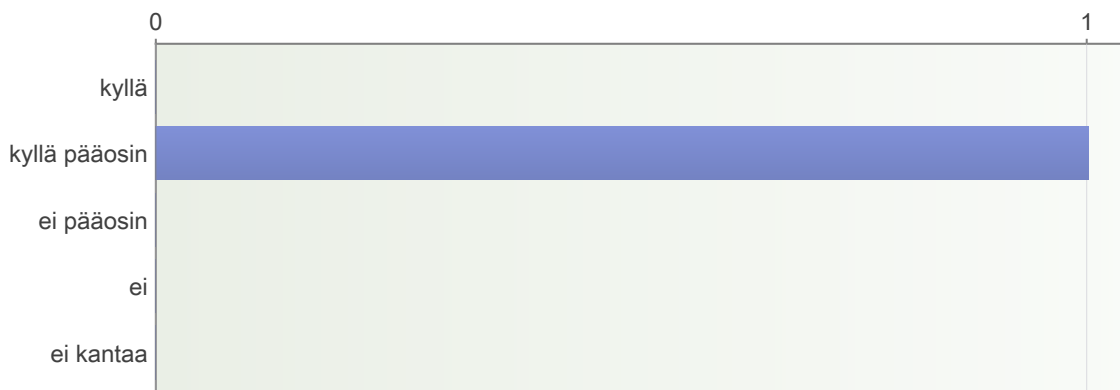
Tasausjärjestelyn tulisi olla vieläkin lievempi, esim. 15 €/asukas/vuosi, jotta kunnat pystyisivät selviytymään tehtävistään jatkossakin.

Kysymys 34:

Valtionosuuskriteerit ovat pääosin perusteltuja, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerit ovat pääosin erittäin huonosti määritelty. Ko. kriteerit eivät ole kaikilta osin relevantteja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta, ja ne osittain lisäävät byrokratiaa eivätkä kaikki kriteerit kuulu kuntien palvelutuotantoon.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kun kunnilta lähtee saman suuruinen prosenttiosuus, on se sinänsä hyväksyttävä asia. Se, onko esitetty 12,3 prosenttia oikean suuruinen, on kunnan mahdotonta näillä perusteilla lausua.

Verovähennykset tulisi jatkossa kohdistaa valtionverotukseen.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

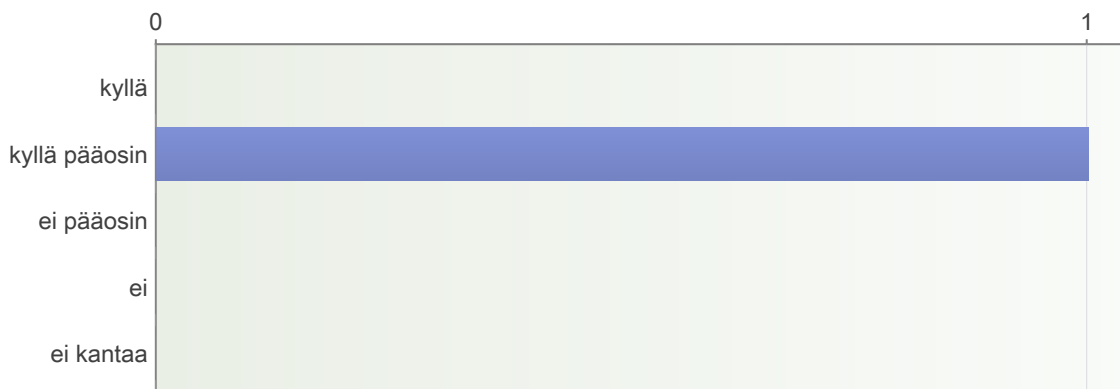
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymys 39:

Valinnanvapaus ja yhtiöittäminen aiheuttavat korotuspainetta julkisen sektorin eläkemaksuihin. Kunnallisen eläkejärjestelmän tasavertaisuus yksityiseen nähden tulee turvata erillisellä siirtymämaksulla.

Lakiin tulisi kirjata Varhe-maksujen kustannusten jaosta – maksaja ja hyötyjä eivät saa olla eri organisaatiossa.

Vapaamuotoinen huomio henkilöstön palkkauksesta:

Palkkojen harmonisoinnista tulee säätää valtakunnallisesti.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Talouden osalta maakuntauudistukseen sisältyy valtava riski. Riskiksi muodostuu tuleva valtionosuusjärjestelmä ja erityisesti sen verotulojen oikeudenmukainen tasausjärjestelmä. Myös verotuottojen osalta kuntien oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu tulisi turvata kolmea vuotta pitemmäksi ajaksi.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

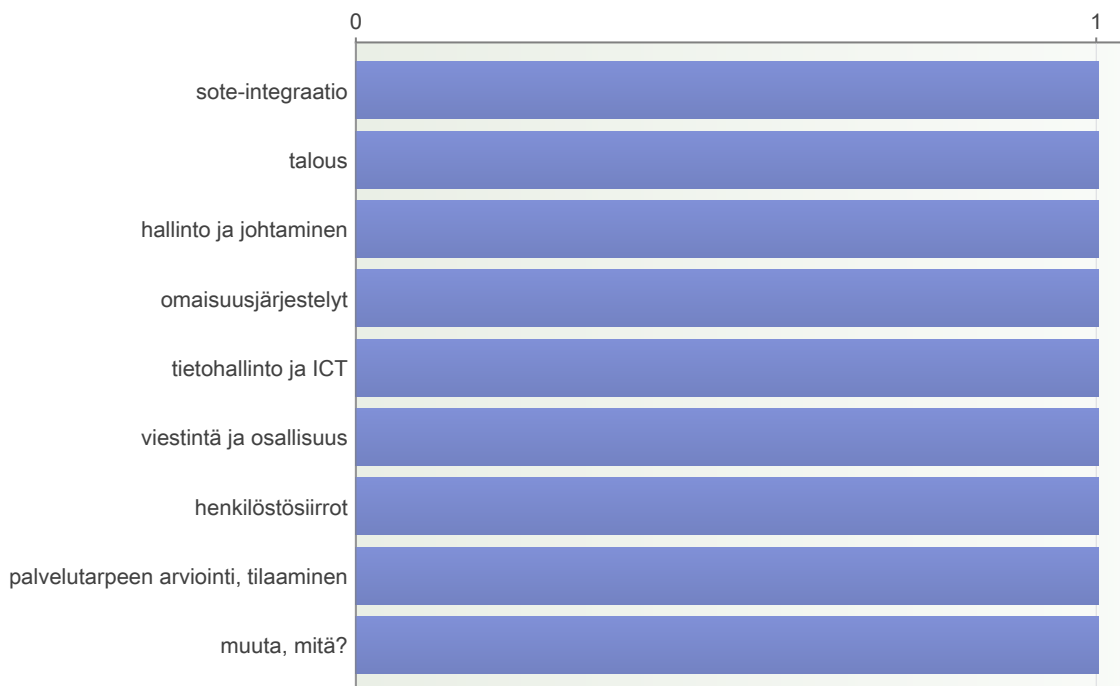
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset keskipitkällä aikavälillä selvitä sille laissa määrätyistä tehtävistä ja velvoitteista ovat heikot. Syynä tähän ovat
- rahoituksen tasoon liittyvä 3 mrd. euron ennalta lailla lukkoon lyödyllä tavalla toteutettava säästötavoite (maakuntaindeksi + 0,5-1,0 %)
 - puuttuva verotusoikeus ja rajoitetut mahdollisuudet ottaa lainaa
 - lakiin perustuvat maakuntien toimintavapauden rajoitukset, erityisesti rajoitukset jotka liittyvät palveluiden tuottamiseen
 - tiukka ja byrokraattinen valtionohjaus
 - uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta.

Monikanavarahoituksen purkamiseen ja valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Muutoksen huolellinen valmistelu tulee toteuttaa niin, että maakunnallinen valmistelu on valmistelussa keskiössä. Tämän moniulotteisen ja laajan uudistuksen toteutukseen tarvitaan asiantuntijaresursseja. Liikkeenluovutusta koskeva juridinen asiantuntija-apu tulee olla käytettävissä sekä valmistelussa että toteutuksessa.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Peruskuntien taloutta on esitysehdotuksessa käsitelty niukasti. Yksittäisiä peruskuntia joutuu suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulorahoituksen, kasvupaineiden ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa, joissakin kunnissa voimakkaastikin.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.